

Kontakt

LM-ARNAS TIDNING • 10/1969

GULD 1969

De tre guldmedaljörerna med längsta tjänstgöringstider inom LM Ericsson-koncernen med från höger fru Ingrid Kroon, HF/Vba, herr Arne Gustafsson, HF/K 27, herr Gösta Sandqvist, KV/Vt 15, tillsammans med styrelseledamoten viceamiral Erik Anderberg.

Viceamiralen var högtidstalare under kvällen. Han förrättade dessutom tillsammans med sin fru samt VD Björn Lundvall med fru utdelningen av medaljer, guldarmband, guldklockor (Certina) och en penninggratifikation av 1 500 kronor.

Vid en festlighet i Blå Hallen i Stockholms stadshus den 11 december utdelades guldmedaljer och penninggratifikationer till sammanlagt 106 anställda inom LM Ericsson-koncernen. Damerna fick dessutom ett guldarmband och herrarna en guldklocka. Utdelningen förrättades av viceamiral Erik Anderberg med fru samt verkställande direktören vid LME Björn Lundvall med fru.

Premiär för SKV

Årets medaljutdelning var den tjugusjätte i ordningen och den första med me-

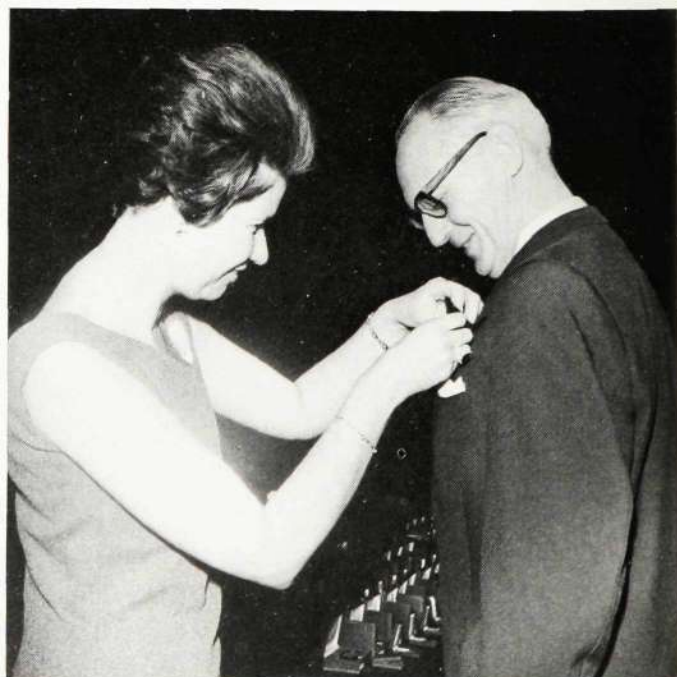
T. v. Fru Britta Joholt från SRA:s verkstadssekretariat belönas av koncernens VD Björn Lundvall. T. h. Civ.ing. Gösta Blume, som höll medaljörernas tacktal, arbetar vid direktionsavd. för licensfrågor vid HF. Det är VD:s maka Patricia Lundvall som fäster medaljen på kavajuppslaget.

daljörer från LM Ericssons dotterbolag Sieverts Kabelverk AB. Sedan 1944 har nu sammanlagt 1 431 guldmedaljer utdelats.

Till årets utdelning hade gratifikationsbeloppet höjts med 500 kronor till 1 500, och för första gången hade medaljen präglats i miniatyrstorlek. En annan nyhet innebar utdelandet av guldarmband och guldklockor.

Längsta tjänstetider

Bland årets manliga guldmedaljörer har herr Gösta Sandqvist och herr Arne Gustafsson arbetat längst inom koncernen. Båda kom till LM Ericsson under 1926, alltså för 43 år sedan. Herr Sandqvist var endast 13 år gammal när han anställdes vid LM Ericssons Kabelverk i Älvsjö, där han under en lång följd av år arbetat som trådlackerare för att numera vara verksam inom plastavdelningen med transportgöromål. Herr Gustafsson, vars far f. ö. arbetade många år hos bolaget, kom 14 år gammal till huvudverkstaden, som då låg vid Tulegatan i Stockholm. Med undantag av några må-

Guldmedaljörerna

Adeby Arne, HF/Vt 13
 Andersson Evert, HF/Vt 18
 Andersson Harry, SKV/Avd. 18
 Andersson Hilma, HF/K 18
 Andersson Irma, RIF/Vt 153
 Andersson Oskar, HF/Vt 19
 Annermo Elsa, ÅR/Fal
 Apelby Evald, SKV/Avd. 63
 Appelgren Hugo, HF/Vt 01
 Averud Svea, HF/Vt 19
 Backman Anders, SKV/Avd. 21
 Bergholm Ture, SKV/Avd. 18
 Birkoff Torsten, SKV/Avd. 30
 Blume Gösta, HF/DI
 Borgström Henry, HF/Dffu
 Brandfors Herman, HF/Vt 07
 Brentling Gunnar, HF/Vba
 Brummer Alva, HF/Exi
 Carleson Bengt, TN/T/Kb
 Drotz Malte, SKV/Avd. 05
 Eklund Sigvard, HF/RC
 Ekström Harry, LMS/RÖ/
 Fok
 Engström Nils, ÅR/Dpi
 Enwall Ingeborg, RIF/Vt 153
 Erlandsson Sven E. C. LMS/
 RÖ/Au

Falkenby Tor, SKV/GÖ
 Forsberg Bertil, SRA/Ls
 Forsström Margit, TN/T/Fob
 Franck Axel, LMS/RA/Au
 Gustavsson Alf, ÅR/X/Iss
 Gustafsson Arne, HF/K 27
 Göthlund Oscar, TN/Te
 Hellkvist Nils, TN/T/Kkd
 Hultdt Arne, HF/Mel
 Håkansson Linda-Lisa, HF/
 Dtg
 Hörkén Harry, ÅR/Fal
 Janryd Tore, HF/Evp
 Jervfors Einar, SKV/Avd. 05
 Johansson Erik V., HF/X/
 Abs
 Johansson Gustav, SKV/Avd. 30
 Johansson Rudolf, HF/Vt 17
 Johansson Runo, KV/Vt 15
 Johnson Elsie, SRA/Vb
 Johnsson Harry, SKV/Avd. 29
 Joholt Britta, SRA/Vpk
 Jutheden Artur, SKV/Avd. 08
 Karlsson Herbert, KV/Vt 15
 Karlsson Märta, KV/Vsv
 Karlsson Per, KV/Vt 16
 Krantz Herbert, HF/Vt 16

Krenki Lars, SRA/Vt 78
 Kroon Ingrid, HF/Vba
 Kullmert Erik, HF/Vt 07
 Källberg Axel, HF/X/Alr
 Landerholm Carl, HF/Vt 19
 Ledin Otto, HF/Vt 25
 Leinäs John, SRA/Vt 06
 Lennfjord Bror, SKV/MÖ
 Lind John, SKV/Avd. 29
 Lindberg Martin, LMS/RM/
 Ap
 Lindell Algot, HF/Vt 16
 Linden Arne, SRA/Vt 41
 Lindén Valborg, HF/Dtp
 Lindström Elsa, HF/Vtm
 Ljunggren Sven, ÅG/La
 Lund Fredrik, LMS/Tmp
 Lundborg Nils, TVpk
 Lundin Astrid, HF/Vt 13
 Lundström Erik, TN/Omk
 Magnusson Edvin, TVpp
 Malmberg Eric, HF/Vav
 Markowicz Leo, HF/X/Bfad
 Molin Knut, HF/Vkm
 Mårtensson Märten, HF/X/
 Za
 Nilsson Evert, SKV/Avd. 31
 Nilsson Frans, LMS/RO/As
 Nilsson Ingrid, SKV/Avd. 30
 Nordlund Sture, HF/Vt 26

Nordström Arne, HF/Vt 39
 Norén John, LMS/Maiv
 Nyberg Göte, KA/VpC
 Olsson Erik, KAC
 Pettersson Evert, HF/Vt 67
 Pettersson Gustav, KV/Vs
 Peterson Vilhelm, TN/T/Kk
 Roos Per, HF/Vt 32
 Rundgren Hugo, SKV/Avd. 31
 Rådström Karl-Paul, SKV/
 Avd. 81
 Sandqvist Gösta, KV/Vt 15
 Seglin Sven, ÅR/X/I
 Stjerna Sven, SRA/Ktm
 Svensson Göte, TN/Dkt
 Svensson Helge, SKV/SU
 Sällström Tore, TN/F 789
 Säverström Arne, HF/X/Zba
 Sölvemark Helge, HF/Vt 27
 Tengsell Bertil, KV/Vt 11
 Tottie Torbjörn, HF/Dpe
 Thunberg Sandra, SRA/Vt 06
 Wahlberg Gunnar, HF/Evp
 Wallner Lars, HF/X/Abk
 Wahlström Rolf, HF/Vt 17
 Wandel Eric, GV
 Wastesson Karl-Evert, SRA/
 Vt 17
 Åkerblom Olof, ÅR/X/I

nader hos LM Ericssons dotterbolag Svenska Radio AB och några år hos dåvarande LME-ägda AB Alpha i Sundbyberg har herr Gustafsson arbetat vid huvudfabriken i Midsommarkransen först som borrare och fräsare, sedermera som uppsättare och nu som kontrollant vid experiment- och styckeverkstaden.

Av de kvinnliga medaljörerna har fru **Ingrid Kroon** den längsta anställningstiden. Hon började år 1930 vid 16 års ålder hos LM Ericsson som skrivbiträde på ett verkstadskontor. Sedan i början av 60-talet tjänstgör hon som sekreterare

vid bolagets arbetsstudieavdelning i Midsommarkransen.

Middag för 400

Efter medaljutdelningen följde middag för drygt 400 personer i Gyllene Salen. Styrelseledamoten viceamiral **Erik Anderberg** höll därvid högtidstalet, medan medaljörernas tack framfördes av civilingenjör **Gösta Blume** vid koncernens direktionsavdelning för licensfrågor. Under middagen spelade LM-orkestern under ledning av herr **Eric Malmberg**, som

f. ö. fanns med bland årets medaljörer. Orkestern svarade senare under kvällen för dansmusiken.

Sivert Kabelverks guldmedaljörer deltog för första gången vid utdelningen i Stadshuset. Den enda kvinnan från SKV var fru Ingrid Nilsson, som här ses tillsammans med VD Björn Lundvall och fru Margaretha Anderberg vid utdelningsceremonin.

På högra bilden ses medaljörerna från LME:s Karlskronafabrik disponent Erik Olsson (2:a fr.h.) och herr Göte Nyberg från fabriken planeringsavd. De två övriga herrarna är som synes viceamiral Erik Anderberg och VD Björn Lundvall.

Nya LM-fabriker i Malaysia och

Efter långa förhandlingar har överenskommelse nyligen träffats med myndigheter i såväl Malaysia som Singapore om att starta sammansättningsfabriker för i första hand storstationer men sedermera även för privatväxlar och telefonapparater.

Malaysia

Vid ett besök av VD, **Björn Lundvall**, undertecknades den 1 december 1969 i Kuala Lumpur ett nytt ramavtal med den statliga telefonförvaltningen (Telecoms) för leveranser av all telefonstationsmateriel för utbyggnaden av landets telefonnät fram till 1980.

Materielen skall levereras från den fabrik som LM skall bygga under nästa år. Telecoms har uppskattat behovet under åren 1972—1979 till minst 150 000 linjer samt dessutom åtskilliga ARM-stationer.

Singapore

Från Singapore Telephone Board (STB) erhöLL LM den 3 november ett brev som bekräftade STB:s beslut att acceptera erbjudandet att starta en fabrik tillsammans med LM i ett gemensamt bolag som även skall överta den försäljningsverksamhet Ericsson Telephone Company Private Ltd. (EPS) för närvarande bedriver i Singapore.

F. d. engelska kolonier

Med dessa bägge fabriker startas en ny era i LM:s historia i Sydostasien och bakgrunden till denna utveckling kan vara av visst intresse.

Både Malaysia och Singapore har tidigare varit engelska kolonier men efter andra världskriget inleddes en utveckling mot självstyre som ledde till självständighet för Federation of Malaya 1957 och för Singapore 1959.

Malaysia bildades 1963 genom en förening av Singapore, Federation of Malaya och två områden på Nord-Borneo (Saboh och Sarawak). Redan 1965 sprack dock denna statsbildning på grund av politiska motsättningar varvid Singapore bildade en självständig republik.

Malaysia har en areal som uppgår till 3/4 av Sveriges och har drygt 10 miljoner invånare. Av befolkningen är 45 % malajer. 35 % kineser och 10 % indier. Kuala Lumpur, landets huvudstad, har över en halv miljon invånare.

Den 1 december 1969 undertecknades i Kuala Lumpur ett nytt ramavtal med Malaysias statliga telefonförvaltning för leverans av all telefonstationsmateriel fram till 1980. Vid bordet ses fr. v. Mr Chew Kam Pok, chefen för landets telefonförvaltning, P.T.T.-ministern Tun Sambanthan, VD Björn Lundvall från LME, dir. A. Uvhagen, ETKC/TMKC, ing. L. Edmark, LME/Dfo, samt Sveriges chargé d'affaires i landet herr A. Willén.

Singapore är en ö med en yta som motsvarar 20 % av Gotland och med en befolkning på omkring 2 miljoner varav 75 % är kineser, 16 % malajer och 9 % indier.

Malaysia är världens största exportör av gummi och tenn. Singapores inkomster kommer främst från transithandeln.

Agentverksamhet under 10 år

Ericsson-namnet var känt i bägge länderna redan i början av 1900-talet genom Ericsson Telephone Company, Liverpool (Etelco) som då ägdes av LM och exporterade telefonmateriel till de engelska kolonierna i Fjärran Östern. Denna länk med Malaya och Singapore bröts när LM sålde det engelska bolaget 1949.

För tio år sedan fann emellertid LM tiden mogen att aktivera försäljningsanställningarna i Sydostasien. Ett svenskt handelsföretag, Swedish Trading Company, med dotterbolag i Hongkong och Singapore utsågs till agent i Singapore och Federation of Malaya.

Samtidigt placerade LM **Allan Uvhagen** hos agenten i Singapore för att dels hjälpa till att få igång försäljning av ERGA-produkter på privatmarknaden och dels försöka få telefonförvaltningen intresserad för LM:s KV-stationer och telefonapparater. Både Telecoms i Kuala Lumpur och STB i Singapore hade hittills köpt sina telefonstationer från England och med engelsmän i alla högre befattningar på telefonförvaltningarna var det svårt att åstadkomma något större

intresse för införandet av ett nytt system. Vårt KV-system bedömdes av engelsmännen i allmänhet alltför komplicerat för de lokala ingenjörerna som gradvis skulle överta ansvaret för telefondriften.

Uppskattade seminarier

För att bl. a. motverka denna argumentering anordnade LME ett KV-seminarium i Kuala Lumpur för Telecoms ingenjörer med **Hans Andersson**, **Knut Albertsson** och **Allan Uvhagen** som föredragshållare från LM. Seminariet pågick en hel vecka och blev mycket uppskattat, framförallt av de lokala ingenjörerna för vilka detta i många fall var den första direkta kontakten med modern telefonteknik.

Ett år senare arrangerades ett liknande seminarium i Singapore och även här noterades ett stort intresse. Många av de frågor som ställdes visade att våra beskrivningar och Ericsson Review hade studerats flitigt.

Den första KV-växeln, ARD 151, för 260 anknypningar, således till Merlin Hotel och sattes i drift i början av 1963.

Starten för LME i Malaysia

Så kom äntligen den första anbudstävlingen på telefonstationer, hösten 1963, omfattande tre nya stationer samt utökning av en existerande station i Kuala Lumpur, tillsammans 12 000 linjer.

Telecoms bestämde sig för att i första hand välja bland KV-offerterna där emellertid ATE, England, låg betydligt under oss i pris med sitt nya system,

i Singapore

5005. Ordern gick till ATE mest beroende på att det låga priset tillmättes större vikt än det faktum att ATE helt saknade referensanläggningar.

Telecoms förklarade dock att utgången av denna anbudstävlan ej innebar ett systemval för framtiden.

Detta gjordes i stället 1965 och då lyckades LM bättre. I stark konkurrens med framförallt ITT gick systemvalet till LM under det att ATE som blivit starkt försenade med leveranserna av sina stationer till Kuala Lumpur inte ens lämnade in något anbud.

Baserat på systemvalet tecknade LME ett ramavtal med Telecoms i mars 1967 innebärande leveranser av telefonstationer typ ARF, ARK och ARM under en period av fem år.

I samband med underhandlingarna för detta kontrakt lovade LME att studera möjligheterna att starta viss lokal produktion. Detta löfte har nu uppfyllts och arkitekten lägger f. n. sista handen vid ritningarna på fabriksbyggnaden i Kuala Lumpur. Fabriken kommer i begynnelsekedet att sysselsätta omkring 100 personer.

I Singapore fick LME första kontraktet

I Singapore ägde den första anbudstävlingen rum 1964 vid vilken STB bestämde sig för LM:s ARF-system. Det första kontraktet omfattade två stationer på tillsammans 8000 linjer och följdes senare av order på ytterligare 16 000 linjer.

1967 fick STB ett Världsbankslån och utlyste i samband därmed en anbudstävling på 50 000 linjer. Denna gång var de japanska KV-tillverkarna de svåraste

konkurrenterna med synnerligen låga priser, men de kostnader som STB skulle åsamkas om ytterligare ett nytt system skulle införas i Singapore reducerade prisskillnaden tillräckligt så att ordern ännu en gång kunde placeras hos LM.

I samband med att denna anbudstävling avgjordes fordrade STB att LM snarast skulle slutföra tidigare påbörjade underhandlingar med Economic Development Board om en fabrik i Singapore för sammansättning av stationsmateriel, PABX och telefonapparater.

Den överenskommelse som nu gjorts med STB om att tillsammans starta ett fabriks- och försäljningsbolag innebär att Singapores hela behov av telefonstationer och telefonapparater kommer att täckas från LM i åtminstone 10 år framåt. Fabriken i Singapore beräknas komma igång under 1971.

Marknader för många LM-produkter

Under de 10 år som LM aktivt bearbetat dessa marknader har även andra LM-produkter än telefonstationer sålts i betydande omfattning. Hit hör bl. a. telefonapparater av vilka snart 100 000 levererats till Malaysia och Singapore samt bärfrekvensutrustningar för kraftledning i Malaysia.

Den hotellexpansion som f. n. pågår i Singapore har resulterat i order till ERGA på inte mindre än ett tiotal större hotellanläggningar. Den största skall levereras till Mandarin Hotel och är en AKD 794 planerad för 1600 anknypningar och sådana faciliteter som knappapparater och direkt MFC-signaller till huvudstationen.

De internationella förmedlingsstatio-

nerna i såväl Kuala Lumpur som Singapore har också levererats av LM och just i dagarna har en order mottagits från Singapore på en lokal telexstation.

Försäljningsbolag i länderna sedan 1968

Den alltmer ökade aktiviteten på marknaden ledde till att LM 1968 startade egna försäljningsbolag både i Kuala Lumpur och Singapore. Chef för bägge bolagen, Ericsson Talipon SDN BHD (ETK) och Ericsson Telephone Company Private Ltd (EPS) är Allan Uvhagen med Väino Pahverk som platschef i Singapore.

Totalt uppgår personalen till 58 personer varav 13 kontraktanställda från LM, inklusive 7 från X/I.

Ökande krav på telefonservice

I början av 1968 fanns i Malaysia 145 000 telefoner medan Singapore hade 106 000. Singapore utvecklas dock mycket snabbt, vilket medför kraftigt ökade krav på telefonservice. STB har därför tvingats göra ett »crash program» för att möta den ökade efterfrågan och man beräknar att under nästa tioårsperiod utöka telefonnätet med 400 000 linjer.

T. v. den moderna national-moskén i Kuala Lumpur, och t. h. järnvägsstationen i staden, som påminner om ett palats ur »tusen och en natt».

Svenska Radio AB (SRA) 50 år

Ett av världens äldsta radioföretag

Den 19 november 1969 celebrerades SRA:s 50-åriga verksamhet med en personalfest i Stockholms Stadshus. En jubileumsmiddag med nära 900 deltagare, som inleddes med cocktails i Gyllene Salen, fortsatte med en delikat måltid i Blå Hallen och slutade med dans till Leif Kronlunds orkester med Barbro Skinnar som vokalist. Och när orkestern tog paus showade Towa Carson.

Utmärkelser delades ut till herrar Erik Haggström och Herbert Ohlsson som varit SRA trogna i 25 år.

Ett belopp på 200 000 kronor ställdes till förfogande för Institutionen för mikro-vågsteknik vid Tekniska Högskolan i Stockholm.

SRA:s VD Ivar Ahlgren höll ett av de få talen, i vilket han berättade om företagets utveckling sedan starten år 1919.

Sju delägare vid starten

Inom L M Ericsson följde man med intresse utvecklingen inom radiotekniken som startade med Marconis sändnings-experiment 1895.

Resultatet blev så småningom att ett aktiebolag bildades för tillverkning av apparater för trådlös telegrafi och telefoni den 29 september 1919. Stiftarna var LME, AGA, ASEA, tre finansinstitut, samt uppfinnaren och f.d. laboratoriechefen hos Telefunken i Berlin, dr **M. Vos**. Verksamheten började omgående i förhyrda lokaler på Alströmergatan i Stockholm med dr Vos som teknisk chef.

Samarbete med Marconi

Under de första åren tillverkades huvudsakligen radiostationer för televerket och marinen. Omtalad är stationen vid Sveagruven på Spetsbergen, som uppehöll förbindelsen med Sverige över Bodens radjostation.

Inkomsterna var ringa dessa första år varför samarbete etablerades med det stora radioföretaget Marconi år 1921. SRA förvärvade då ensamrätten till bolagets patent och konstruktioner och blev dess representant i Sverige.

För att demonstrera det nya underhållningsmediet startade SRA i maj 1923 regelbundna radiosändningar. Efter en ansökan om koncession på rundradio-drift från ett konsortium bestående av bl.a. LME och SRA bildades 1925 ett företag för rundradions programverksamhet, AB Radiotjänst.

SRA:s produktion av mottagare steg sedan ytterst snabbt. Apparaterna såldes under varumärket Radiola, vilket inregistrerats på förslag av Marconi.

Apparaterna hade två rör, detektor och lågfrekvensförstärkare. SRA tillverkade i stor utsträckning själv komponenterna och även rören.

Ett stort steg togs 1928 med en mottagare som matades från nätet och hade inbyggd högtalare. År 1934 kom en ytterligare förbättring med den s.k. superheterodynen.

Utbyggnaden av sändarnätet medförde ökad aktivitet för SRA både som Marconis agent och som tillverkare. Ett flertal av rundradjostationerna i landet, Stockholm, Motala, Hörby, Östersund m. fl., levererades av Marconi-bolaget, och ett tjugotal relästationer tillverkades av SRA och installerades i mindre städer.

Vid festen i Stadshuset sågs många av dem som varit med från starten och åren efter. Här samlas de kring SRA:s VD Ivar Ahlgren (5:e från vänster). Fr. h. ses fru Elsa Rydbeck, anställd 1920, Nore Holm (nu pens.), 1919, Hjalmar Carlsson, 1921, Nils Thörnqvist, 1922, samt Gustav Carlsson, 1921.

LME blir huvuddelägare

SRA arbetade inte bara med radio utan också med produkter för telefoni. Den första var en förstärkare, som kopplades mellan telefonlinjen och en hörtelefon.

SRA:s radiostationer användes också för telefoni över kraftledning. Första anläggningen levererades 1920 till Helsingfors Bruk.

Den första bärfrekvensutrustningen kom till 1922 för den 20 mil långa sträckan Helsingfors-Tammerfors.

Hösten 1927 övertog LME övriga svenska delägars aktier och blev därmed huvuddelägare i SRA.

Nya produkter utvecklas: flerkanaliga bärfrekvenssystem, tontelegrafsystem, 2- och 4-trådsöverdrag för telefoni, pupinspoler och mätinstrument.

Utlandsmarknaden började bearbetas och den första beställningen — ett bärfrekvensnät — levererades till Mexiko 1929—31.

År 1931 övertog LME SRA:s telefon-tekniska avdelning och i slutet av 40-talet startade LME egen tillverkning av transmissionsmateriel. En produktuppdelning skedde då mellan SRA och LME. År 1956 upphörde all tillverkning av transmissionsmateriel vid SRA.

Marinförvaltningen var SRA:s huvudkund för radio under 30-talet. Större fartygssändare utvecklades och tillverkades med effekter från 400 W till 1 kW. Marinen fick vidare hydroakustisk materiel, ekolod, hydrofoner och perifoner från SRA.

Under 1934 startade försöksändningar med TV i Tyskland. Under 1935 tog SRA upp diskussioner om samarbete med det tyska radioföretaget Loewe, vilket resulterade i att SRA fick ensamrätt till bolagets patent samt blev representant för Loewe i Sverige. SRA började då omedelbart att bygga en TV-sändare med effekten 500 W.

Sverigepremiären ägde rum i november 1935 i samband med Svenska Teknologiföreningens stämma. Några veckor senare visades television för allmänheten i vissa depeschkontor i Stockholm.

Arbete för försvaret

Det senaste kriget innebar för SRA en stor satsning på kommunikationsradio. De tekniska resurserna mobiliserades för tillverkning av försvarsmateriel. Nya konstruktioner gjordes och produktprogrammet breddades.

Mindre sändare för kortvåg, långvåg och UKV kom till. För flygvapnet utvecklades en serie fasta och transportabla markstationer och för armén bärbara fältradiostationer.

Under krigsåren började SRA även utvecklingen av polisradiostationer. Den första serien kom fram i slutet av 1943.

Efter freden nya satsningar

Under åren efter kriget koncentrerade SRA sina utvecklingsresurser på civila produkter inom kommunikationsradioområdet.

Polisradion förfinades, och materielen kom även till användning för brandkåren, civilförsvaret, kraftföretag, för taxi och andra transportföretag.

SRA etablerade sig på den mycket viktiga radarmarknaden, först genom att reparera och prova materiel som använts under kriget. Så småningom kom stora order på radarmateriel från flyg- och marinförvaltningarna.

SRA tog också upp försäljning av laboratorieinstrument från Marconi och universalinstrument från företaget Avo i England.

Ovan får herrarna Erik Häggström och Herbert Ohlsson utmärkelser för 25-årig tjänst inom SRA av VD Ivar Ahlgren, och på sid. 150 (nedersta bilden) är det tjugofem »10-åringar» som belönas.

Televisionens genombrott

Under 50-talet förvärvades grannfastigheten till Alströmergatan 12 och där uppfördes en byggnad för kontor och laboratorier.

Den stora händelsen under 50-talet var TV. En viss försäljning av mottagare kom till stånd 1954. Efterfrågan överträffade alla prognoser.

Även rundradion genomgick en betydande utveckling. Mot slutet av 50-talet kom bl. a. transistorradiation. Men huvudinriktningen låg på TV.

Kommunikationsradio och radar expanderade kraftigt. Den viktigaste produktionen var en bärbar radiostation, Ra 120, för armén.

Exporten steg och då inte minst för fartygsradiomaterielen.

Ett automatiskt biltelefonsystem utarbetades i samarbete med televerket och togs i drift 1956.

SRA tog under 50-talet vidare upp tillverkning av smalbandsradiolänkar.

SRA fick en stor order på dataanläggningar för stridsledningssystem, Stril 60, från flygförvaltningen.

Utbyggnaden av TV och FM-rundradio ledde till stora beställningar från televerket på sändarutrustning.

Expansionen under 60-talet

År 1962 förhyrdes två fabriksfastigheter i Kumla och dit flyttades TV- och radiomottagartillverkningen. LME:s Bromma-fabrik inköptes av SRA, där nu kommunikationsradio och radar är placerade.

Under 1964 överfördes SRA:s rundradio- och TV-verksamhet till AGA. Kumla-fabriken övergick till att tillverka kommunikationsradiomateriel, framförallt transportradio.

Under 60-talet arbetade SRA med stora och långsiktiga beställningar från myndigheterna; för civilförsvaret bärbara radiostationer och bilradiostationer; för armén en avancerad bärbar radiostation (Ra 140); för flygvapnet elektronikutrustningar för olika flygplanstyper och robotar.

I det största utvecklingsprojektet för försvaret under 60-talet, flygplan 37 Viggen, hade SRA betydande del, bl. a. den omfattande indikatorutrustningen.

Det civila produktprogrammet utökades. SRA tog upp personsökningsutrustningar med användande av radio (Ericall) och enligt induktionsprincipen (Dirical).

Genom samarbete med bl. a. Astra togs medicinsk elektronik upp på produktionsprogrammet. Mest betydande är utrustningen för övervakning av hjärtat hos uppegående patienter. Det är en liten bärbar bandspelare med analysutrustning för de inspelade banden.

En utvecklingsavdelning startade 1964 med uppgift att bearbeta teknik och produkter vid sidan av företagets normala

Det dansades till Leif Kronlunds orkester i Gyllene Salen i Stadshuset...

arbetsområde. Satelliterna hör till dylika produkter.

SRA:s mest omfattande verksamhet för Marconi under 60-talet var knuten till stridsledningssystemet Stril 60. Marconi levererade den mycket stora datautrustningen, och SRA medverkade vid installationen och åtog sig också underhållet av de två anläggningarna. Detta åtagande var början till en ny verksamhetsgren vid SRA, installation och underhåll, som fick stor omfattning och även utvidgades till att omfatta programmering av datamaskiner för tekniska arbetsuppgifter.

Agenturverksamheten utvidgades 1966 till att omfatta även försäljning för English Electric, moderföretaget till Marconi.

SRA bildade tillsammans med British Aircraft Corporation Ltd. 1962 ett agenturbolag, British Scandinavian Aviation AB, för försäljning av BAC:s produkter i Sverige. Detta bolag blev dessutom agent för motorer från Bristol Siddeley Engines Ltd, vilket senare i samband med en sammanslagning med Rolls Royce ändrades till agentur för industrimotorer och marinmotorer från detta företag.

Försäljningsavdelningarna vid SRA byggdes ut kraftigt under 60-talet, och exportverksamheten intensifierades. Ett led i dessa strävanden var bildandet 1968 av ett försäljningsföretag i Norge med namnet Radiocom A/S.

... och äts en god middag tillsammans med arbetskamrater i Blå Hallen.

Ny VD för FATME

Direktör **Umberto Levéque** lämnade den 15 november 1969, efter uppnådd pensionsålder, sin befattning som verkställande direktör i FATME*, Rom.

Till hans efterträdare som verkställande direktör för FATME fr. o. m. den 15 november 1969 har utsetts Dott. Ing. **Luciano Marubini**, som närmast kommer från IRI-Finmeccanica.

Vice verkställande direktör **Lamberto Albanese** har utsetts att vid verkställande direktörens eventuella frånvaro tjänstgöra som dennes ställföreträdare.

* FATME är ett av LME:s bolag i Italien.

Strömförsörjnings- avd. K bildas

Den 1 januari 1970 bildas en ny avdelning inom H-området för strömförsörjningsutrustningar. Den nya avdelningen får beteckningen K.

Avdelningen skall svara för försäljning och teknik inom sakområdet strömförsörjningsutrustningar för telekommunikationsanläggningar inklusive ring-, tonsignal och stativmotorutrustningar samt materiel för strömdistribution till telefonstationer och växlar. Vidare ingår kraftkomponenter, reservdelar och fabrikmateriel till dessa utrustningar, men däremot ej stativkraft för elektronikutrustningar.

Avdelningen blir underställd DhK övering. **Arne Rejdin**. Till chef för avdelningen med beteckningen KC har utnämnts Ing. **Ake Ljungblom** (X/YkC).

Till avdelning K överförs sektionerna X/Km och X/Yk samt berörd personal från sektion X/Ab.

För teknisk samordning och rådgivning biträdes KC av civiling. **Tadeusz Wolpert** (X/KmC) som får tjänstebeteckningen KT.

Verksamheten på avdelningen i övrigt uppdelas på fem sektioner:

Ke = Ekonomi, planering och utbildning

Kf = Försäljning

Kk = System- och allmän kraftteknik

Kl = Apparatkonstruktion och laboratorium

Kr = Mekanisk konstruktion och dokumentation

Ake Ljungblom

Till chefer för respektive sektioner har utsetts KeC **Gösta Kvisterud** (X/YkbC), KfC **Olof Olsson** (X/YkeC), KkC **Anders Örevik** (X/AbkC), KIC **Ole Pavelson** (X/KmeC) och KrC **Tage Persson** (X/AekC).

Koordinatväljaren 50 år

För 50 år sedan, den 24 april 1919, presenterades den första koordinatväljaren i form av en patentansökan av ingenjörerna **G. A. Betulander** och **Nils Palmgren**. I juni samma år hade man ritningar färdiga och med dessa som underlag tillverkades vid telegrafverkets verkstad i Ny-näshamn detaljer och verktyg för den nya koordinatväljaren. De första koordinatväljarna togs i praktiskt bruk i oktober 1919 på försöksstationen i Stockholm uppförd av firman AB Autotelefon **Betulander**.

Telegrafverket övertog utvecklingsarbetet med koordinatväljaren och började egen tillverkning vid verkstaden i Ny-

I utlandstjänst

Ingenjör **Tommy Abelsson** har under pågående kontraktsperiod flyttat från Kenya till Etiopien.

Ingenjör **Bengt Andersson** har återvänt efter avslutat uppdrag i Marocco.

Herr **Jan-Erik Andersson** har återvänt efter avslutat uppdrag i Zambia.

Herr **Jimmy Andersson** har påbörjat korttidsuppdrag i Brasilien.

Ingenjör **Hans Droschke** har återvänt efter avslutat uppdrag i Kenya.

Tekniker **Lennart Fagerberg** har påbörjat uppdrag i Argentina.

Herr **Lars Hagberg** har återvänt efter avslutat uppdrag i Chile.

Samtliga X/I-personal.

Nya patent

under tiden 15 augusti—6 november 1969 (förteckningen anger uppfinnarens namn och tjänsteställe, uppfinningens titel och patentnummer).

Björk, H. J. C., HF/X/Sx, **Kilander, S. G.**, BO/G/XnC — Automatisk telefonväxel för abonnentapparater med tryckknappsval — 310.712.

Pyddoke, J., T/Sx — Sätt att bestämma gränsen för den linneära signalöverföringen över en transmissionsutrustning samt anordning för utförande av sättet — 311.041.

Stamm, E. S. G., SKA — Anordning för fastsättning av vred på axel — 311.259.

Lindgren, E. G., BO/LMS/TkbC — Anordning vid brandalarmanläggningar — 311.306.

Bakhuizen, M. C. W., BO/G/ArnC, **Branden, L.**, BO/G/ArC, **Tronslien, E.**, BO/G/AreC — Klykanordning vid telefon av enkroppsstyp — 311.380.

Kjällström, A. R., HF/X/AbmC, **Lagerstedt, N.**, tidigare HF/DptmC — Skyddshylsa av plast för växelbordsproppar — 311.381.

Breuer, H.-J., T/KeC — Amplitudmodulator — 311.386.

Szybicki, E., HF/DtgeC — Väljaranordning för minskning av länkspänningen i ett telekommunikationssystem med flera väljarsteg samt telekommunikationscentral omfattande en sådan väljaranordning — 311.940.

Diesen, A. K., HF/X/SK — Anordning för helautomatisk telefontrafik från ledningar anslutna till en automatisk huvudcentral till abonnentledningarna i automatiska abonnentväxlar — 312.154.

Sternung, S. Y., NEC USA — Telekommunikationssystem med pulskodmodulering — 312.587.

Andersson, B. O. T., BO/G/Xnh, **Kilander, S. L. G.**, BO/G/XnC — Kopplingsanordning för en automatisk abonnentväxel — 312.589.

Edström, N. H., HF/Xv — Telefonanläggning med en huvudstation och ett flertal understationer varvid huvudstationen är utrustad med en datamaskin för styrning av kopplingsförlopp inom anläggningen — 311.033.

Världens första koordinatväljarväxel från 1919 med konstruktören och mångåriga LM:aren Ing. **Nils Palmgren**, 84 år.

osannolikt att koordinatväljaren kommer att få uppleva även sitt hundraårsjubileum.

Ingenjör **Nils Palmgren** kom efter det att Autotelefon **Betulander** upphörde till LM år 1920 som expert på koordinatväljare. Han slutade hos bolaget 1955 som laboratorieförman.

Några större order

Egypten

T-utrustning för 27 miljoner

LM Ericsson har tecknat ett kontrakt till ett totalt värde av 27 miljoner kronor med UAROT (United Arab Republics Telecommunications Organization) för leverans av transmissionsutrustning för telefoni till Egypten.

Från Egypten-kontraktets undertecknande med fr. h. kommunikationsminister El Sayed Kamal Henry Badir, LME:s VD Björn Lundvall, samt försäljningsdir. Arne Stein, LME, i främre raden.

Den beställda utrustningen omfattar koaxialkabel med tillhörande förstärkarutrustning, teminalutrustning samt reservdelar och instrument. Den skall användas för långdistans interurban telefoni i övre Egypten och kommer därvid att sammanbinda den 90 mil långa sträckan mellan Kairo och Assuan. Sammanlagt 28 städer får del av den nya förbindelsen.

I januari i år fick LME en order från den statliga egyptiska telefonförvaltningen för utökning av interurbanstationer i bl. a. Kairo och Alexandria till ett totalt värde av 12 miljoner kronor.

Efter kontraktsskrivningen höll den egyptiske kommunika-

tionsministern ett tal av ungefär följande ordalydelse: »Får jag, nu när kontraktet är signerat, framföra mina uppriktiga gratulationer över att detta märkliga resultat har uppnåtts. Jag vill understryka att vi anser projektet vara av mycket stor betydelse för oss och att vi förväntar oss att ert bolag (L M Ericsson) skall göra sitt bästa för att fullfölja det enligt gjorda överenskommelser. Jag vill också ta tillfället i akt och deklarerar vår uppskattning av det goda samarbetet med ert företag under de tio år ni deltagit med projekt här i landet. Till sist hoppas jag att detta samarbete och den goda andan skall bestå även i framtiden till glädje för båda parter.»

Turkiet

Kontrakt på 16 telexstationer

I hård konkurrens med flera utländska telekommunikationstillverkare har L M Ericsson tecknat ett kontrakt med de turkiska telemyndigheterna för leverans av 16 telexcentraler. Kontraktets värde tillkännagavs inte.

Ordern omfattar leverans av 4 transitcentraler för internationell och nationell telextrafik samt 12 lokalcentraler för anslutning av 2 000 telexabbonenter. Den innebär att LM Ericsson grundlägger automatiseringen av det hittills helt manuell telexnätet. Centralerna är planerade att spridas över hela landet och när de tagits i drift kommer telextrafiken att vara automatisk med bl. a. städerna

Istanbul, Ankara och Izmir. Turkiets telexnät väntas få en mycket snabb expansion.

Redan 1926 installerade L M Ericsson den första automatiska telefoncentralen i Turkiet. Sedan dess har konkurrensen från utländska tillverkare varit mycket hård. 55 telefonstationer, som idag ger service åt ca 128 000 abonnenter, har L M Ericsson hittills levererat till Turkiet.

Sverige

Datakommunikationssystem för Skandinaviska Banken

L M Ericsson har undertecknat ett avtal med Skandinaviska Banken för leverans av ett datakommunikationssystem till ett värde av 7,3 miljoner kronor.

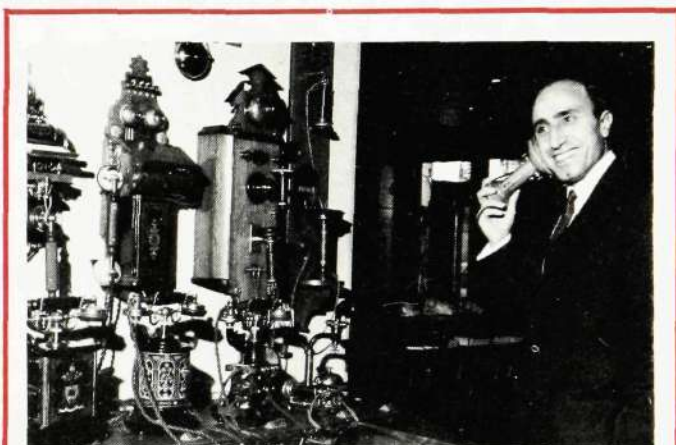
Utrustningarna i det beställda systemet, som skall arbeta online i real tid, har utvecklats och tillverkas av L M Ericsson. De omfattar bland annat två kommunikationsdatorer UAC 1610 och 13 regionala linjekoncentratorer.

L M Ericssons datakommunikationssystem kommer att direktansluta ca 350 bankkontor med i inledningsskedet över 600 kassor runt om i landet till en central dator av typ IBM 360 i bankens datacentral i Stockholm. Meddelandena från och till kassorna sänds via ett från

Televerket förhyrt ledningsnät och de regionala linjekoncentratorerna till kommunikationsdatorn och datacentralen.

De regionala linjekoncentratorerna används för att sammanföra meddelandena från ett antal ledningar till en enda. På detta sätt utnyttjas telefonledningarna effektivare och hyreskostnaderna reduceras.

Kommunikationsdatorn UAC 1610 huvuduppgift är att avlasta den centrala administrativa datorn från större delen av de realtidskrav som ställs av ett stort datakommunikationsnät.

Ack
dessa
våra
härliga
gamla
telefoner

Särskilt den del av utställningen på HF som visar LME:s äldsta telefonmodeller brukar intressera besökare från såväl in- som utland. Att tala i vår äldsta telefonapparat »Trumpeten» från år 1878 hör till traditionen. Här är det dir. Mohamad Hoveyda från Post- och Telegraf-ministeriet i Teheran, Iran, som med ett leende konstaterar att apparaten faktiskt går att använda än i dag. T. h. ser Mexikos ambassadör i Sverige Daniel Escalante (t. v.) och LME:s Juan Arpa, X/Nmx, på när överingenjör Torsten Lindstedt, DfL, med en magisk gest presenterar ett par klassiker — och då naturligtvis också »Trumpeten».

MENTALHÄLSA

En aktion för ökad förståelse och samhörighet inom arbetslivet

Vid flera tillfällen i år har det stått i *Kontakten* om att det pågår en s. k. mentalhälsokampanj i organisationer och på arbetsplatser i landet. Nu har kampanjen också kommit till LM Ericsson i Midsommarkransen. I början av februari nästa år kommer det nämligen att påbörjas studiecirklar i ämnet »Mentalhälsa i arbetslivet» på Huvudfabriken och Tellusanläggningen. Inbjudan till dessa cirklar kommer att utgå till samtliga anställda. Företaget och personalorganisationerna, som tillsammans svarar för uppläggnings- och verksamheten, hoppas på ett livligt deltagande.

Utbildning av cirkelledare

I förberedelserna ingår bl. a. utbildning av ledare för cirklarna. En sådan har nyligen ägt rum på kvällstid på företaget och över ett veckoslut på internat. Genom föredrag, grupparbete och diskussioner har de personer som utsetts till cirkelledare fått kunskap om kurslitteraturen och fått lära sig hur en cirkelledare skall agera i de här »Mentalhäsocirklarna».

Bakgrunden till aktionen

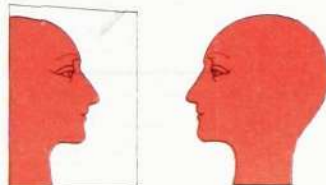
Vad är nu avsikten med Mentalhäsokampanjen. Frågar sig kanske någon läsare. Bakgrunden till aktionen har kampanjkommittén formulerat så fint att *Kontakten* vill återge det ordagrant.

»Samhällets strukturomdaning, urbaniseringsprocessen, den snabba tekniska utvecklingen, automatiseringen, rationaliseringen, allt samverkar till förändringar av de mänskliga levnadsvillkoren som ökar de psykiska påfrestningarna för individen.»

Arbetslivets problem i blickpunkten

Alldeles särskilt har problemen inom arbetslivet kommit i blick-

I begreppet identitet ligger ett stycke kännedom om hur man själv är och fungerar. Självkännedom gör det lättare att förstå andra.

punkten under senare år. Vi ställs inför förändrade krav, omplacering inom det egna företaget, ombyte av arbetsplats, byte av bostadsort, omflyttning från landsbygds- till tätortsmiljö.

Tendensen går överallt mot stora företagssystem, där gamla gruppbyggnader bryts upp och där meningsfullheten i samman-

hängen fördunklas. För den enskilda människan blir anonymiteten mitt i allt människomyllret en allt mer påträngande realitet.

Det är en utveckling som låter sig förklaras i ekonomiska och tekniska termer och den har varit en förutsättning för den snabba ökningen av vårt välstånd. Men den har också medfört negativa konsekvenser såsom ökad stress, otrygghet, osäkerhet, isolering etc. och den har lett till en ökning av både psykiska och psykosomatiska sjukdomar som magsår, hjärtbesvär, högt blodtryck etc.

Rubriker i kursboken

Det är alltså denna medaljens baksida i vår snabba välståndsutveckling som man kommer att diskutera i studiecirklarna

Fastän man vuxit ifrån kivet i sandlådan och barnkammaren kan sättet att reagera inför problem vara precis detsamma som då.

för att försöka finna ut vad det finns för konkreta motåtgärder. Rubrikerna i kursboken säger en del om vad som kommer att diskuteras: »Ny syn på livets nödort. Vad händer med arbetet? Individens förväntningar inför arbetet. Uttryck för dålig balans. Arbetsproblem som kräver särskild uppmärksamhet. Arbetskrav inom olika kategorier.

Individen, försummad faktor i arbetslivet? Varför är vi olika? Hur ska man kunna förstå sina arbetskamrater?

Den yttre anpassningen. Hur arbetsgemenskapen fungerar. Faktorer som påverkar anpassningen.

Vad kan man egentligen göra åt arbetsmiljön? Företaget och arbetsmiljön. Vem löser problemen? Det stora samspelet.»

Friska tag när SIF U-LME debatterade personalfrågor

T. v. HF:s hörsal med debattörer och panel bestående av fr. v. SIF-LME:s ordf. Werner Sundell, Thomas Gabrielson från SIF:s stockholmsavdelning samt PC Per Sparin.

Ovan ses Monika Lindberg, SIF U-ordförande, debattglade Ola Alund, X/Ixu, samt Torsten Johansson, X/Ite.

»Vad gör LME för mig» — under det mottot drabbade de yngre inom SIF samman med personalchef Per Sparrin och klubbens ordförande Werner Sundell i en debattafton om personalfrågor i HF:s hörsal den 12 november.

Och vad frågade man om: jo, bl. a. om hur egentligen fördelningen sker av lönepotten, hur lång tid det tar för en icke

akademiker att komma upp i akademisk anställningslön, om reglerna för semesterens förläggning, om checklönen som många inte ville ha, hur man ska få chans att delta i LM:s kurser, om fördomar mot kvinnan som chef, om att alltför många sitter i samma rum, om bristen på fritidslokaler, om chefen ensam bestämmer befordringsgången, om... ja, det

rörde sig om det mesta, och inte minst om parkeringsplatserna som anses inte räcka till.

PC Sparrin och SIF-ordf. Sundell svarade med stor eftertanke på en hel del och duckade skickligt på äkta sportmaner för annat. Slutfacit: engagerat från alla håll men med många frågetecken för innehållet i ett flertal av frågorna och svaren.

FRÅN FÖRETAGS- NÄMNDERNA

OM-verkstaden 9/9

Lokala dagsläget

I sin lokala dagslägesöversikt omtalade ordf. att budgeten för 1:a tertiet 1970 nu är fastställd. Tillverkningen av både KV-stativ och relästativ skall öka med 10 % jämfört med budgeten för 3:e tertiet i år. I förhållande till utleveranserna hittills i år innebär emellertid budgeten en ökning med 25 % på KV-stativen och 30 % på relästativen. Mycket preliminära data för 2:a och 3:e tertiet 1970 tyder på en ytterligare produktionsökning på både KV- och relästativ.

Problem vid in- och utlastning

Det anfördes att den befintliga traversen vid lastkajen borde ha högre lyfthöjd. Någon sorts hjälpanordning för hanteringen av tomlådor vore också önskvärd.

Ordf. svarade att man är medveten om att den nuvarande lastkajen har vissa brister, och det finns planer på att flytta den till något annat ställe.

Därefter diskuterades vilka möjligheter som finns för att lösa problemet med hanteringen av tomlådorna. Ett förslag var att man bygger ytterligare en travers vid sidan av den nuvarande. Ordf. förmodade emellertid att det skulle bli svårt att få de fästen som erfordras för en ytterligare travers godkända av arbetarskyddsstyrelsen.

Telefon för verkstads-klubben

Det omtalades att verkstadsklubben önskar få förfoga över en telefon för de många tjänstesamtalen till KA och RY. Vid den allmänna telefonhytt som finns är det ofta köer och dessutom isolerar hytten det omgivande ljudet dåligt.

Ordf. föreslog att man förbättrar ljudisoleringen i telefonhytten samt installerar en allmän telefon också i den nybyggda delen av fabriken.

Besluts att man närmare undersöker var i nybygget en allmän telefon lämpligen bör placeras.

Kylskåp

En fråga var uppe om företaget är villigt att tillhandahålla personalen kylskåp i vilka man kan förvara de matvaror som många anställda p g a att de bor långt utanför Olofström måste inhandla på lunchrasten.

Ordf. svarade att företaget med tanke på det stora antal kylskåp det måste bli fråga om tyvärr inte anser sig kunna betala annat än driftkostnaden för kylskåpen.

MO/MI 11/9

Lokala dagsläget

Ordf. meddelade i sin lokala dagslägesöversikt att faktureringen t. o. m. augusti ligger mycket nära budget och beställningsingången något över.

Bland inkommande order på den **militära** sidan nämndes bl. a. ytterligare beställning på utvecklingsarbete på radar för Vigen i jaktversion.

På den **civila** sidan har order erhållits från Formosa på automatiskt tågkontrollsystem. SEP, dvs. vårt försäljningsbolag i Lissabon, har efter mångårig bearbetning fått Letter of Intent avseende automatisk kontrollutrustning för Lissabons tunnelbana. Sandvikens Jernverk har efter hård konkurrens beställt produktionsstyrssystem, likaså ett västtyskt företag i textil- och färgeribranschen. Från England har order erhållits på tågkontrollsystem. Skandinaviska Banken har likaså efter hård konkurrens gett oss Letter of Intent gällande datakommunikationsystem.

Antalet tjänstemän utgjorde denna dag 802, en ökning med 17 personer från årets början, och arbetare 361, dvs. en minskning med 3 personer under samma tid. Totalt utgjorde antalet

anställda 1 163 innebärande en ökning med 14 från årets början.

Personalrestaurangen

Det redogjordes för avtalsituationen med AB Ica-Restauranger och nämndes bl. a. att verkställande direktören i detta företag per telefon meddelats att avtalet kommer att sägas upp. Kontakt har tagits med andra restaurangbolag.

Företagsnämnds- utbildning

Den 1 oktober inleddes en utbildning av företagsnämndsledamöter om 10 lektioner på 2 timmar. Kursen har utarbetats av »Utvecklingsrådet för samarbetsfrågor» och avser att ge grundläggande kunskaper inom ämnesområdena produktion, ekonomi, personal samt försäkringsverksamhet.

Vid den första lektionen som leddes av representanter från SAF, LO, SIF och SALF i Göteborg, var LME i Mölndal värd för 140 ledamöter.

VY-verkstaden 15/9

Rapport från personalkommittén

Ordf. rapporterade att personalkommittén sedan föregående nämndsammanträde behandlat två frågor, nämligen synkontroll av personalen samt information till de anställda om det aktuella produktionsläget. En undersökning har visat att det vid HF finns viss apparatur för enklare synkontroller. Utrustningen är emellertid utlånad för närvarande och det kommer därför att dröja någon tid innan den finns tillgänglig vid VY. De personer som behöver skaffa glasögon kan

Forts. på nästa sida

Rekordbelöning vid KH 2500 för ett förslag

Den största summa som någonsin betalats för ett förslag, har tilldelats förrädsarbetare Tore Lundqvist vid Katrineholmsfabriken.

Belöningen fick han för ett förslag till en förenklad pappersrutin vid inläggning och plockning av spolar i spolförrådet. Förslaget sparar både arbetskraft och papper.

Lundqvist har varit anställd vid LME sedan 1947 och var bland annat en tid vid Norrköpingsfabriken.

Vid en enkel ceremoni i matsalen den 11 november 1969 fick han motta sin belöning av förslagskommitténs ordförande ingenjör Nils Enar Persson.

Fyra andra förslagsställare, Ingemar Ekström, Ingvar Andersson, John Andersson och Leif Andersson fick också belöningar av varierande storlek.

Ekström belönades för tre förslag med tillsammans 755 kronor. Han är en flitig förslagsställare och har under sina sju år vid företaget lämnat in ett 15-tal förslag.

Disponent Fagerholt hoppas att denna omgång med så många och bra förslag, skall sporra till ännu fler och värdefulla bidrag.

Bilden visar fr. v. förrädsarbetare Tore Lundqvist, disp. Bertil Fagerholt, förslagskommitténs ordf. Nils Enar Persson, samt maskinkötare Ingemar Ekström.

Verkskyddspersonalen vid KR under informationen i företagets lektionssal.

Verkskyddsövning vid KR

Den 6 november genomfördes en i länsstyrelsens regi anordnad verkskyddsövning vid företaget. Den leddes av landskanslist **Stig Jonson** under medverkan av verkskyddets ledare vid KR, ing. **Östen Nilsson**, och koncernens verkskyddskonsult **Tage Sjöström**. Till informationen hade kallats samtlig verkskyddspersonal.

Övningen avsåg att ge en orientering om civilförsvarets uppgifter och organisation samt upplysa om de bestämmelser som finns för industrins verkskydd.

Disponent **Bertil Olanders**, KRC, hälsade välkommen och

talade bl.a. om omfattningen av verkskyddspersonalens föreskrivna utbildning och övnings-tid, om de statliga ersättningsnormerna och skyldigheterna betr. materielanskaffning.

Deltagarna fick vidare veta hur länet planlagt beredskapsutrymningen samt de lokala resurserna inom civilförsvaret.

Ingenjör **Östen Nilsson** redogjorde för de åtgärder som skall vidtas vid mobilisering bl.a. hur personalen inkallas och utrustas.

Övningen avslutades med en rundvandring i fabriken skyddsrum, där befintlig utrustning studerades.

NAMNDERNA

forts. från föregående sida

tillsvidare få sina utlägg betalda av bolaget. Återbetalningen kan sedan ske genom periodvisa avdrag på lönen.

Tavlor med diagram som visar det aktuella läget beträffande produktion, inläggning, efter-släp m. m. finns nu uppsatta på ett antal ställen i verkstaden.

Lokala dagsläget

I sin lokala dagslägesöversikt omtalade ordf. att per den 8/9 uppgår antalet anställda till 707 personer, dvs 44 färre än vid föregående sammanträde. Antalet tjänstemän är oförändrat, medan manliga arbetare minskat från 397 till 374 och kvinnliga från 354 till 333. Antalet avgångna under samma period är 8 män och 3 kvinnor. Ordf. framhöll att antalet avgångna under sommarmånaderna i år har varit något lägre än tidigare år. De avdelningar som haft den största personalavgången är reläopsättningen och justeringen medan personalen på förbindningen har varit relativt oförändrad.

Fr. o. m. årsskiftet skall VY få tillverkning av oförbundna reläsats. Även reläerna till dessa satser skall göras i VY.

En ny metod vid relätillverkningen, innebärande att fjädergrupperna justeras innan monteringen, kommer så småningom att införas.

Det framhölls med anledning härav att om produktionsökningen skall gå att genomföra måste man använda sig av metoder som inte behöver så mycket instrument. Om man har slipade mellanlägg är dessutom de allra flesta fjädergrupperna riktiga utan justering.

Ordf. fortsatte sin översikt och omtalade att vissa delar till den 7:e roboten nu har levererats.

För att minska vattenförbrukningen har ett kyltorn installerats på taket till fabriken. Vatt-net därifrån används bl. a. som kylvatten till svetsarna.

Eftersom spänningen i fabriken har ändrats till 10 000 volt måste ett nytt högspänningsställe installeras. Vissa ombyggnadsarbeten kommer att ske för att ge plats åt det nya ställverket.

I korthet ser för den planerade ökningen av reläsatsproduktionen inom HF/Vp:s planeringsområde ut så här. Den aktuella inläggningsprognosen visar på en ökning av reläsatsproduktionen med ca 20 % under första tertialet 1970 och fram till i början av 1971 skall produktionen successivt stiga med

ytterligare 15—20 %. Produktionsökningen skall fördelas på sju fabriker i Sverige och fem utomlands. För att möta det ökade behovet av primärtillverkning under kommande 5-årsperiod måste VY:s primärsida ökas.

Rapport från skyddskommittén

Skyddskommittén höll under 1968 fyra sammanträden och behandlade därvid tolv ärenden av vilka sju krävde någon form av åtgärd. Genomgång av verkstaden skedde en gång under året. Vidare ägde en studieresa rum till Slite och en kurs för skyddsombud. Under 1968 anmäldes 17 fall av yrkesskador, vilket är fyra fler än under 1967. Olycksfallen 1968 innebar att 4 228 arbetstimmar eller 0,35 % av arbetstiden gick förlorad. Motsvarande siffror för 1967 var 1 209 respektive 0,1 %. Antalet olycksfall till och från arbetet var 1968 tre mot två 1967.

Information om lödfrågor

En kurs i lödfrågor kommer att anordnas vid VY. Uppläggning av kursen är dock inte helt klar ännu.

Två filmer om lödning visas — en stillfilm och en rörlig film. Stillfilmen var gjord av lödkommittén på HF och behandlade de vanligast förekommande lödfelen och konsekvenserna av dessa samt hur en riktig lödning går till och vilka instanser som kan påverka kvaliteten på lödningen. Den rörliga filmen, som framställdes av Televerket, handlade i huvudsak om lödningens grundprinciper.

OS-fabriken 17/9

Lokala dagsläget

Ordf. redogjorde för det lokala dagsläget och omtalade att leveranserna av pupinspoler i stort sett följer den budget som uppgjordes hösten 1968. Ungefär hälften av spolarna går på export. Den andra hälften levereras till Televerket som i år har beställt 10—15 % mer spolar än man räknat med enligt avtalet.

Produktionen av slutboxar har visat sig vara mer komplicerad än vad som förmodades när tillverkningen startades. Leveranserna har därför legat nere under en tid och påbörjats igen först för några veckor sedan.

Den tillverkning av toroid-

Under betryggande former

går dragningen till vid Konstföreningens lotterier. Och ingen har väl, får man hoppas, väntat sig något annat.

Inte mindre än fyra medlemmar engageras. En håller i en rund burk med tio nummerade kulor (Sven Ljunggren, ÅG/LaC, på bilden), en plockar upp kulorna (John Danielsson, X/Bd), och två granskar numret på kulorna (här Sonja Österlund, Xr, och Ernst Dahlander, X/Alv).

Den här dragningen som Kontaktenmedarbetaren bevitnade var förbehållen dem som aldrig tidigare vunnit vid någon dragning på medlemslotteriet. Det är enligt paragraferna var femte dragning som ger de otursförföljda en extra chans.

transformatorer som för närvarande äger rum på lindningen kommer att upphöra i slutet av året.

På matristillverkningen har personalstyrkan fortsatt att minska eftersom det fortfarande kvarstår vissa konstruktionsproblem att lösa innan produktionen kan sättas igång i beräknad omfattning. Så snart problemen är lösta kommer den vid föregående sammanträde aviserade personalökningen att påbörjas.

På ferrittillverkningen föreligger det fortfarande ett mindre eftersläp, som emellertid kommer att vara borta inom kort.

Legoarbeten för Tellus- och Norrköpingsverkstäderna kommer successivt att starta vid ÖS. Till att börja med är det aktuellt med vissa lindningsarbeten och i ett senare skede montering av komponenter. Legoarbetet kommer att igångsättas så snart som möjligt och hur snabbt utökningen sedan kommer att ske är beroende på i vilken takt erforderlig produktionsutrustning kan skaffas. Orsaken till att ÖS får detta legoarbeta är framförallt det goda utrymme som finns i fabriken.

Antalet anställda vid ÖS har ökat med 19 personer sedan föregående sammanträde. Antalet tjänstemän uppgår för närvarande till 32 personer och verkstadsanställda till 209, varav 137 är kvinnor och 72 män.

IN-fabriken 18/9

Rapport från skydds-kommittén

Skyddskommittén behandlade vid sammanträde den 9 september 1969 följande: bullret vid nitning av skruvar på reläramar, utsug av lödroken från direktförbindningen, eventuellt installerande av värmeelement vid fabriken nordöstra vägg samt ny lokal för bordtennis. Vidare beslutades att en ny trappa skall sättas upp vid lastkajen. Avslutningsvis gav industriläkaren en information om den nya läkarmottagningen på Sandgatan.

Rapport från förslags-kommittén

Förslagskommittén behandlade vid sitt sammanträde den 9 september fem förslag varav fyra belönades med sammanlagt 925 kronor och ett bordlagts för vidare utredning. Följande förslagsställare belönades med 500 kronor: K. Linder, Vt 300, för

förslag till ny metodik vid tempojustering av RAF-relän som medför väsentlig kvalitetsförbättring.

Linders förslag kommer eventuellt att kunna användas även på andra LM-fabriker och under sådana omständigheter kommer belöningen att bli högre.

På förslag från ordf. beslöts att belöningarna i förslagsverksamheten inte skall kungöras på anslagstavlorna förrän förslagskommittén rapporterat i företagsnämnden.

Lokala dagsläget

Beträffande det lokala dagsläget omtalade ordf. att en fortsatt ökning av kapaciteten i fråga om relätillverkning är nödvändig om man skall kunna öka med planerade ca 20 %. Man räknar också med att en viss övertid skall bli nödvändig för att uppfylla produktionsplanerna.

Personalsituationen

Antalet timavlönade uppgår för närvarande till 144 män och 616 kvinnor. Av kvinnorna arbetar 424 på heltid och 192 på deltid. Antalet tjänstemän är 34 och totala antalet anställda således 760. Av personalen är 224, eller 30 %, utlänningar och av dessa kommer 138 från Finland.

Beträffande introduktionen framhölls att en mycket ingående sådan ges både på IN och NE. Bilagan till anställningsbroschyren »Välkommen till L M Ericsson» samt försäkringsfoldern har översatts till finska. Inom kort kommer också anställningsbroschyren att finnas på finska. Det största problemet i den här kraftiga nyanställningsvägen ansågs vara den dåliga tillgången på rum i Norrköping.

T/TV 29/9

Lokala dagsläget

Beträffande läget inom T-divisionen omtalades att beställningsingången för närvarande är mycket god. Faktureringen släpar däremot efter delvis beroende på att en stor del av leveranserna till Televerket ej hunnit debiteras. Faktureringsproblemen gäller dock inte pupintillverkningen som hittills i år ligger något över budget.

Bland större order som inkommit under senare tid framhölls särskilt två stora order

Lucia 1969 på HF

I ytterst hård konkurrens med ett flertal kandidater valdes fröken Raija Holma från Tellusverkstadens avd. 743 till HF:s lucia 1969. Grattis!

från Televerket — en på multiplexutrustning och en på koaxialledningsutrustning. Bland övriga inkomna order nämndes videoutrustning och diverse annan materiel från Flygvapnet samt beställningar från Argentina och Jugoslavien. I Jugoslavien liksom i Egypten och Spanien pågår för T-divisionen för närvarande intressanta projekt.

Ordf. omtalade att leveranserna från verkstaden fortfarande ligger under budget av samma skäl som tidigare redovisats i nämnden, dvs framförallt de långa leveranstiderna på komponenter. Bristen på komponenter till ROA och ROE har emellertid börjat att avta något på sistone.

Vecka 38 fanns vid TV 469 kollektivanställda (251 män och 218 kvinnor) och 148 tjänstemän, dvs sammanlagt 617 anställda. Vid NG var samma vecka antalet anställda arbetare 476 (129 män och 347 kvinnor) och antalet tjänstemän 28, dvs sammanlagt 504 personer. Totalt vid TV och NG uppgick således personalstyrkan till 1121 personer, vilket är 54 fler än vad som redovisades vid föregående sammanträde. Den största delen av ökningen faller på kvinnliga kollektivanställda vid NG, vilka ökat med 47 personer.

Leveranser av hyllblock

Frågan angående leveranserna av hyllblock mellan TV och T togs upp. Ryktet säger att leveranssättet skall ändras från hela hyllblock till enheter, vilka sedan skall sättas ihop och systemprovvas i efterhand.

Ordf. svarade att det nuvarande leveranssystemet innebär vissa nackdelar bl. a. att lagerhållningen blir utspridd över ett flertal ställen. Sedan något halvår tillbaka finns därför tillsatt en särskild kommitté med uppgift att se över och försöka optimera leveranser och lagerhållning mellan TV och T.

Flyttningar

Ordf. meddelade att man för närvarande håller på och undersöker lokaldispositionen för avdelningarna 748 och 745. Eventuellt kommer någon tillverkning att behöva flyttas till NG. Ännu så länge har dock inga beslut fattats angående flyttningen av avdelningarna. Beträffande lager 74 nämndes att lagret av apparater till M3 kommer att flyttas till M4. NG och kvar i Stockholm blir framförallt lösa apparater till M4. Lagret kommer att förläggas i en separat byggnad på Tellusområdet och inte i det nya kontorshuset som tidigare planerats.

På ett förslag om att bilda en kommitté i vilken personalen får vara med och planera flyttningen av avdelningarna svarade ordf. att så fort det föreligger ett utkast till förslag om hur avdelningarna skall lokaliseras så kommer berörd personal att bli informerad och ges tillfälle att framlägga sina synpunkter.

På en fråga angående tidsplanerna för flyttningen av lager 74 svarade ordf. att målsättningen är, att lagret skall vara utrymt till semestern 1970. Ordf. påpekte också att den tidigare nämnda flyttningen till NG endast gäller vissa apparater och således inte någon personal.

Tore Ryberg

är kanske mest känd för LM-arna som ledare för Midsommargårdens Teaterstudio, som han startade 1946.

Men han har oändligt mycket mer på sitt teatersamvete. Nedanstående rader täcker inte på långa tag alla hans engagemang inom scenkonsten — utrymmet är tyvärr begränsat.

Tillsammans med Sigge Fürst drev han som skådespelare, regissör och ledare Matteuspojknas Teatersektion under många år. Han har varit instruktör inom scenkonsten vid Stockholms Läns Bildningsförbund och initiativtagare till och lärare vid Teaterhögskolan. Han har medverkat i radioprogram som skådespelare och uppläsare.

Vid sidan av Midsommargården ägnar han sig också åt Mäster-Olofsgårdens Teaterstudio, som f. n. under många år med Ryberg som regissör i Storkyrkan framfört krönikespelet »Lucia från Syracuse» den 13 december.

Skådespelaren, regissören, recitatören, teaterstudioledaren etc. Tore Ryberg, X/Ypb, berättar teaterminnen

— Det här med teater, skådespeleri och sånt började egentligen redan 1927, då jag var 16 år gammal, berättar **Tore Ryberg** för Kontaktens medarbetare, då vi sitter i hans bostad på Lilla Essingen och tittar på fotografier från flydda dagar.

Stockholms-Tidningen hade inbjudit till en sketchtävling och Ryberg fick två bidrag antagna som belönades med 50 kronor. "Det finns en flyktig likhet fast inte så det stör" och "Det kan man både ha och vara utan" hette kupletterna som fann nåd inför den verkligt förnämliga juryn som bestod av **Ernst Rolf, Nalle Halldén** och **Hjalmar Meissner**.

Efter teaterstudier för bl. a. **Per Lindberg** och **Ivar Kåge** i Sverige och vid Brecht-teatern i Berlin har Tore Ryberg sysslat med det mesta inom den sceniska framställningskonsten och kommit i nära kontakt med en hel del människor som så småningom blivit vad man brukar kalla kändisar.

Från tiden som ledare, regissör och skådespelare i Matteuspojknas Teatersektion från slutet av 20-talet och sexton år framåt har Ryberg många spännande teaterupplevelser att förtälja. — På den här bilden (1) står **Sigge Fürst** längst t. h. och jag själv på andra kanten med **Birgit Lennartsson** — syster till

mera kände **Lennart** — bredvid mig, berättar Tore Ryberg. Vi inom MP:s teatersektion hade skrivit och komponerat operetten »**Lisette**» med **Sigge** som regissör. Vi gjorde stor succé vid ett par framföranden i Konserthusets lilla sal på våren 1932.

— Och det här fotot (2) är verkligen ganska unikt. Det är ingen mer eller mindre än **Viveka Lindfors** i sin debut som skådespelerska. Det var i komedin »**Plats för ungdomen**» som MP:s teatersektion gav på Odéonteatern 1938.

— Viveka fick sin roll av en ren händelse, säger Ryberg. Det gick så till att jag och en kamrat inom MP, som arbetade hos bokförläggare Lindfors, satt och drack te på Dramatenrestaurangen. Vi diskuterade svårigheten att finna en lämplig flicka för huvudrollen i pjäsen, när vi i salen fick se bokförläggarens dotter Viveka. "Där, sa' jag, sitter vår kvinnliga huvudroll. Hon är som klippt och skuren för oss, attraktiv och trevlig." Sagt och gjort, Viveka kontaktades, och hon tackade utan tvekan ja.

— En annan kändis nuförtiden, kan du se på det här kortet (4), säger Ryberg till Kontaktens medarbetaren. Det är **Ingmar Bergman** som sitter längst t. v., och han stod som regissör för pjäsen »**Till främmande hamn**» som Mäster-Olofsgården arbe-

2

tade med under år 1940. Tyvärr kom den inte till uppförande — en stor del av ensemblen blev inkallad.

Tore Ryberg fortsätter att berättat, och det ena intressanta fotot efter det andra kommenteras med stor inlevelse och många ord, som det ju anstår en regissör. Den verksamheten utövar han f. ö. på bilden nederst (3) från 1941.

Två illustrationer på nästa sida (5—6) visar recitatören Ryberg. På den ena är han elegant skrudad i rokokostil på Drottningholmsteatern 1941, där Matteuspojknas gav Gustaf III:s drama »**Hemfelt**», och på den andra från Midsommargården engagerar han sig mera burleskt vid framförandet av »**Vårskalden**».

Den 19 april i år var en stor dag i Midsommargårdens teaterhistoria. En absolut uppremiär! Det var "Tvångsintagen" författad av bröderna **Ernst** och **Henning Sjöström** med Tore Ryberg som dramatisk bearbetare och regissör som uppfördes.

Denna debattpjäs om mentalvården var för två år sedan aktuell för TV. Men i sista stund backade TV ur. Ämnet var för kontroversiellt. Kunde verkligen

1

3

4

5

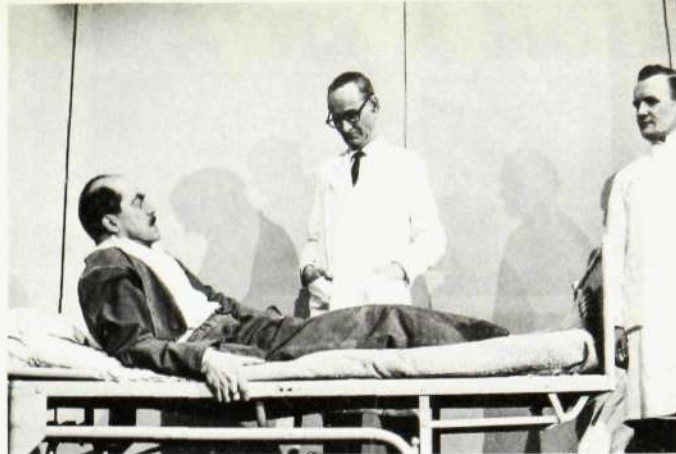
mentalt friska människor tvångsintas i Sverige?

Huvudrollen spelades av

6

Gösta Borg, som då och då bl a hörs i pjäser i radio, och överläkaren av Tore Ryberg (7).

7

Spelman på taket

Fritidskommittén vid HF har fått abonnemang på succépjäsen »Spelman på taket» på Stadsteatern onsdagen den 4 mars 1970. **Reservera dagen redan nu.**

Biljetter kommer att säljas i stora matsalen torsdagen den 19 februari 1970 under alla luncherna. Se kommande anslag på tavlorna.

★

vann sig aktning och förtroende, och hans trygga sätt underlättade arbetet och gjorde honom till den naturlige rådgivaren i många frågor. Genom sin vänlighet och optimism skapade han arbetsglädje omkring sig. Han kom i sitt arbete i kontakt med många människor inom och utom företaget och vann många vänner.

Vi kommer att minnas Bertil Svensson med saknad och tacksamhet.

Ivar Ahlgren

★

In †
memoriam

Bertil Svensson

Direktör **Bertil Svensson** avled efter en kort tids sjukdom den 14 december i en ålder av 65 år.

Bertil Svensson började sin anställning i Svenska Radio AB vid 18 års ålder och stannade kvar till pensionsåldern. Under hela sin tid i företaget, 47 år, arbetade han inom ekonomiavdelningen. År 1929 blev han avdelningens chef och år 1944 vice verkställande direktör. Han var sekreterare i företagets styrelse under 25 år.

Bertil Svensson var en hjälpsam, harmonisk människa med en positiv syn på företaget och på arbetskamraterna. Han till-

Tack!

Födelsedagshyllningar

Andersson Kerstin, ÅR/Dpil
Carbeus Rune, HF/Mel
Ereline Jaan, ÅR/Fpt
Flodin Ingrid, HF/Es
Gustavsson Birger, HF/X/Bn
Kåhre Sven, BO/G/Aua
Magnuson George, TN/T/Fme
Malmgren Erik, X/Ixu
Ohlson Åke, BO/G/Xvk
Olsbro Georg, X/Iss
Persson Kurt, GR/AjC
Sahlén, Carl, f. d. KV/Vt 31
Sjöqvist, Signe, HF/X/Yrb
Skog, Rune, LMS/Bo/TkC
Stiernborg Gustaf, Tve
Söderqvist Bertil, TN/Foe

Vänligt deltagande

vid min makes, **Adolf Johansson**, f. d. HF/Vt 19, bortgång
Ingeborg

LME ÅRETS FÖRETAG i Visby

Under det gångna året har Visbykorpens alla korporationer kämpat om hederstiteln »Årets företag». Glädjande nog så blev L M Ericssons Sportklubb segrare — och en överlägsen sådan.

Bilden visar Visbykorpens ordförande Gösta Eriksson gratulera VY:s disponent Ragnar Gustafsson (längst t.v.) till segerpriset. I bakgrunden ses LME:s energiske klubbordförande Lasse Bladh och längst t.h. följer Rikskorpens VD Henry Olsson ceremonin.

